

Р.Ш. НУРИДДИНОВ
П.Р. НУРИДДИНОВ

ДИПЛОМАТИЯ

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Р.Ш. Нуриддинов

П.Р. Нуриддинов

ДИПЛОМАТИЯ

Душанбе, 2017

УДК 9:327 (07)
ББК 66.49я73+66.5(2точик)+66.4(2точик)
Н—91

МУҚАРРИЗОН

САЙИДЗОДА Зафар Шералӣ, доктори илмҳои таърих, мушовири калони Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои робитаҳои хориҷӣ;

НАЗАРОВ Ҳомидҷон Темурович, Сафири Фавқулода ва Мухтори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Ҷумҳурии Франция;

САМИЕВ Холаҳмад Давлатович, номзади илмҳои таърих, дотсент, декани факултети муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

**Нуриддинов Р.Ш., Нуриддинов П.Р. Дипломатия. Душанбе:
«ЭР-граф», 2017. 576 с.**

Дар китоб ҷанбаҳои асосии дипломатияи касбии муосир бо дар назардошти дигаргӯниҳои бунёдии ибтидоӣ асри XXI инъикос ёфтаанд. Бо истифода аз сарчашмаҳо ва адабиёти зарурии дастрас ба забонҳои русӣ, англисӣ, тоҷикӣ ва форсӣ муаллифон кушиш намудаанд, ки нозуқиҳои санъат, методҳо ва роҳҳои гуногуни дипломатияи муосирро инъикос намоянд. Қиҳати фарқкунандаи китоби мазкур аз он иборат аст, ки аз осори ғании дипломатияи форсу тоҷик истифода бурда, хусусиятҳои хоси паҳлуҳои алоҳидаи дипломатияи имрӯзаи Тоҷикистон таҳлил гардидааст. Ҳангоми таълифи китоб, муаллифон аз таҷриба ва дониши дипломатҳои кишвар ва корпуси дипломатии муқими Тоҷикистон ба таври васеъ истифода бурдаанд. Забони сода ва оммафаҳми китоби дарсии мазкур имкон медиҳад, ки он барои тамоми шавқмандон, донишҷӯён, магистрон, унвонҷӯён, аспирантон, омӯзгорон ва гурӯҳи васеи хонандагон, ки ба омӯзиш ва таҳқиқи дипломатия, сиёсати хориҷӣ ва муносибатҳои байналхалқӣ машғуланд, ҷолиби диққат бошад.

Бо қарори Шӯрои илмию методии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон нашр мешавад.

ISBN 978-99975-53-97-3

© Нуриддинов Р.Ш., Нуриддинов П.Р., 2017

МУНДАРИЧА

МУҚАДДИМА	5
ФАСЛИ 1. ДИПЛОМАТИЯИ МУОСИР	15
1. Моҳият, мафҳум ва таърифи дипломатия.....	15
2. Заминаҳои пайдоиш ва ташаккули дипломатия.....	29
3. Мақомоти асосии сиёсати хориҷии давлат.....	44
4. Санадҳои дипломатӣ.....	67
5. Хусусиятҳои хоси забони дипломатӣ.....	110
6. Рутбаҳои дипломатӣ.....	128
7. Корпуси дипломатӣ.....	135
8. Нақш, мақом ва моҳияти Дуайен дар дипломатия..	158
9. Хусни тафоҳум ва боварӣ дар дипломатия.....	167
10. Сифатҳои касбии дипломат.....	179
11. Асосҳои ҳуқуқӣ ва сиёсии имтиёзҳо ва масуниятҳои дипломатӣ.....	205
12. Нақш ва мақоми тарҷума дар дипломатия.....	220
13. Дипломатияи конфронсӣ ва бисёрҷониба.....	229
14. Сафирони ваколатдори махсус дар дипломатия. Миссияи махсус.....	243
15. Нақши иттилоот ва таҳлил дар дипломатия.....	254
16. Дипломатияи тиҷоратӣ.....	274
17. Нақши истихборот (разведка) дар дипломатия ...	289
18. Қоидаҳои қабул ва рад намудани ағреман. Таъйини сафирон дар ҳамбастагӣ (иқтисодӣ мамлакат).....	304
19. Нақш ва мақоми эмпатия дар дипломатия.....	314

20. Дипломатия куҳна ва нав : таҳаввулоти усулҳои дипломатӣ	324
21. Нақши ҳуқуқи байналхалқӣ, дипломатӣ ва консулӣ дар дипломатия	335
22. Нақши зан дар дипломатия	354
ФАСЛИ 2. ШАКЛҲО, МОҲИЯТ, МАҚСАД ВА ҶАНБАҲОИ АСОСИИ АЛОҚАҲОИ ДИПЛОМАТӢ.....	372
1. Моҳият ва мазмуни алоқаҳои дипломатӣ. Талаботҳои асосии барқарор намудани алоқаҳои дипломатӣ	372
2. Хусусиятҳои алоқаҳои дипломатӣ дар сатҳи олӣ .	383
3. Баъзе ҷанбаҳои мулоқотҳои дипломатӣ дар Вазорати қорҳои хориҷӣ, Вазорати муҳофизат ва Парламент.....	399
4. Ҷанбаҳои асосии барқарор намудани алоқаҳои дипломатӣ бо муҳолифин (оппозитсия)	414
5. Моҳияти алоқаҳои дипломатӣ бо соҳибкорону тоҷирон.....	424
6. Мақсад ва моҳияти муносибатҳои дипломатӣ бо намоёндагони воқитаҳои ахбори омма	435
7. Хусусиятҳои хоси барқарор намудани муносибатҳои дипломатӣ бо зиёиён, арбобони илм, фарҳанг ва созмонҳои ҷамъиятӣ.....	460
ХУЛОСА	475
АДАБИЁТИ ИСТИФОДАШУДА.....	500
Замимаҳо	511